

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

20 квітня 2017 р.

№15-ріш

Справа №2-26.213/55-2015

**Про закриття
провадження у справі**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №2-26.213/55-2015 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції дочірнім підприємством комунального підприємства "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний",

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 27.11.2015 №57-р розпочато розгляд справи №2-26.213/55-2015 за ознаками вчинення дочірнім підприємством комунального підприємства "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний" порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді дій суб'єкта господарювання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

В ході розгляду справи встановлено наступне.

Миколаївським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – територіальне відділення, Відділення) на виконання завдань, покладених на органи Антимонопольного комітету України, відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» проведено дослідження ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів (надалі - ТПВ).

В рамках проведення дослідження до Відділення надійшло колективне звернення громадян від 17.11.2015 (за вх. №80-03/2394) (надалі – споживачі), які мешкають за адресами:

- м. Миколаїв, пр-т Леніна, 124А, кв.172 (Стингач К. П.);
- м. Миколаїв, пр-т Леніна, 124А, кв.179 (Закалюжний В.М.);
- м. Миколаїв, пр-т Леніна, 124А, кв.148 (Зенкевич Л.М.);
- м. Миколаїв, вул. Карла Лібкнехта, 12, кв. 32 (Поліщук Т.М.), щодо незгоди із змістом договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів, які укладаються з

дочірнім підприємством комунального підприємства "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний".

Дочірнє підприємство комунального підприємства "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний" (надалі – Підприємство, ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний"), код ЄДРПОУ 36486749 (юридична адреса: 54001, м. Миколаїв, вул. Інженерна, 1, каб. 114) є юридичною особою, діє на підставі Статуту, затвердженого рішенням Миколаївської міської ради від 24.03.2009 №33/18, зареєстрованого реєстраційно-ліцензійною палатою виконкому Миколаївської міської ради 08.05.2009 за реєстраційним №15221020000018662.

Основний вид економічної діяльності юридичної особи відповідно даних Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців серії АВ №742867 є 38.11 "Збирання небезпечних відходів"

Згідно Статуту метою створення Підприємства є реалізація на території міста заходів, направлених на практичне відпрацювання схеми збору та вивезення ТПВ, укладання договорів на вивезення ТПВ з мешканцями багатоквартирних будинків, будинків комунальної власності, приватного сектору, приватними підприємцями та іншими суб'єктами господарювання, незалежно від форм власності, контролю за вивозом сміття та його оплатою тощо.

До того, ДП КП "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний" укладено договори про надання послуг з вивезення побутових відходів зі споживачами:

Стингач К.П. від 14.04.2015 №206894 (пр-т Леніна, 124А, кв.172);

Корниловим В.Б. від 14.04.2015 №206898 (пр. Леніна, 124А, кв. 179);

Поліщук Т.М. від 18.08.2014 №206164 (вул. К. Лібкнехта, 12, кв. 32).

Предметом цих договорів є те, що Виконавець (Підприємство) зобов'язується згідно з графіком надавати послуги з вивезення побутових відходів, а споживач зобов'язується своєчасно оплачувати послуги за встановленими тарифами у строки і на умовах, передбачених цим договором.

Отже, ДП КП "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний" є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції".

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605, (надалі – Методика) територіальним відділенням проведено дослідження становища ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" на ринку організації надання послуг з вивезення побутових відходів у Центральному районі міста Миколаєва Миколаївської області.

Відповідно до пункту 5.1. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Пунктом 1.3. Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Таким чином, **товарними межами ринку** є надання послуг з вивезення побутових відходів.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару відповідно до пункту 6.1. Методики визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальними (географічними) межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в

межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Отже, **територіальними (географічними) межами** ринку надання послуг з вивезення побутових відходів є територія в межах Центрального району міста Миколаєва Миколаївської області, оскільки отримання цих послуг за межами Центрального району м. Миколаїв є економічно недоцільним.

Споживачами послуг ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" є населення та суб'єкти господарювання.

Згідно пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою. Часовими межами ринку визначено 2014 рік та січень-жовтень 2015 року.

Бар'єрами для вступу на ринок потенційних конкурентів є: виборювання права на здійснення діяльності з надання послуг з вивезення побутових відходів на конкурсних засадах, наявність відповідного обладнання для організації надання послуг з вивезення побутових відходів, тощо.

Листом Підприємства від 16.12.2015 №3350/1 надано інформацію, що мешканці будинку №124А по пр. Леніна сплачують окремо послуги з вивезення побутових відходів ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" з 01.04.2015, оскільки така послуга (мовою оригіналу) "була виведена з їхньої квартирної плати". Також, листом Підприємства від 17.11.2015 №203 надано дислокації та графіки вивозу ТПВ з контейнерів по ТОВ ЖЕК "Центральний" (щодо будинку №124А по пр. Леніна) та ТОВ ЖЕК "Забота" (щодо будинку №12 по вул. К. Лібкнехта).

Пунктом 4 Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 №1070 визначено, що "Виконавець послуг з вивезення побутових відходів визначається на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України."

Рішенням виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 27.07.2009 №1631 "Про визначення виконавців послуг по операціях поводження з відходами та абонування виробників відходів по Центральному району міста Миколаєва" ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" визнано виконавцем послуг по операціях поводження з відходами та абонування виробників відходів по Центральному району міста Миколаєва.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про відходи"

операції поводження з відходами - збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), утилізація, видалення, знешкодження і захоронення відходів;

послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;

Тобто, операції поводження з відходами включають в себе послуги з вивезення побутових відходів.

Разом з тим, в ході дослідження монопольного становища на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів було отримано інформацію про обсяги надання таких послуг (у кількісному та вартісному виразі) від наступних суб'єктів господарювання:

ТОВ "Нікспецсервіс" лист від 08.02.2016 №08/02-09;

КП "Обрій-ДКП" лист від 25.01.2016 №16;

ТОВ "ВалАн" лист від 01.02.2016 №12;

ДП "Корунд-Х" лист від 29.01.16 №17;

ТОВ "Стефі" лист від 01.02.16 №9;

ФОП Барбалюк І.В. лист від 16.02.16 №16/02;

КП "Миколаївкомунтранс" лист від 29.01.2016 №35;

ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" лист від 26.02.2016 №512.

Відповідно до наданої вищенаведеними суб'єктами господарювання інформації КП "Обрій-ДКП", ФОП Барбалюк І.В., КП "Миколаївкомунтранс" на надають зазначені послуги на території Центрального району м. Миколаєва. При цьому, ПП "Евако" інформацію на вимогу голови територіального відділення не надано.

Інформацію про обсяги надання таких послуг у Центральному районі м. Миколаєва наведено нижче у таблиці:

назва суб'єкта господарювання	2014 рік				січень-жовтень 2015 року			
	м куб.	грн.	%, м	%, грн.	м куб.	грн.	%, м	%, грн.
АС Центральний*	219 059,940	8 771 160,00	47,63	50,10	202 562,000	10 599 900,00	50,61	52,39
Обрій ДКП	0,000	0,00	0,00	0,00	0,000	0,00	0	0
Корунд-Х	1 428,150	63 176,73	0,31	0,36	1 048,670	61 591,19	0,26	0,30
Барбалюк	0,000	0,00	0,00	0,00	0,000	0,00	0	0
Стефі	42 499,700	1 840 299,00	9,24	10,51	39 624,000	2 113 192,00	9,90	10,44
ВалАн	167 805,000	5 801 623,00	36,49	33,14	139 065,000	6 644 107,00	34,75	32,84
Миколаївкомунтранс	0,000	0,00	0,00	0,00	0,000	0,00	0	0
Нікспецсервіс	29 107,480	1 031 310,71	6,33	5,89	17 914,110	815 242,89	4,48	4,03
ВСЬОГО	459 900,270	17 507 569,44	100,0	100,0	400 213,780	20 234 033,08	100,0	100,0

* інформацію за січень-жовтень 2015 року наведено усереднену за 10 міс., виходячи з інформації за 2015 рік, наданої Підприємством листом від 26.02.2016 №512.

Результати проведеного аналізу кількісних та вартісних показників обсягів надання таких послуг у Центральному районі м. Миколаєва свідчать про те, що ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів займає за період :

2014 рік - 47,63 % від загального обсягу вивезення побутових відходів та 50,1% від загального обсягу доходів від надання цієї послуги;

січень-жовтень 2015 року – 50,61 % від загального обсягу вивезення побутових відходів та 52,39% від загального обсягу доходів від надання цієї послуги.

Отже, відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" протягом 2014 та січня-жовтня 2015 років у територіальних (географічних) межах Центрального району міста Миколаєва Миколаївської області, мало ознаки такого, що займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків.

І. Організація надання послуг з вивезення побутових відходів врегульовано Законами України "Про житлово-комунальні послуги", "Про відходи".

Згідно з п.1 статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Також, вимогами частини другої статті 35-1 Закону України "Про відходи" визначено, що "Власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі, джерел утворення побутових відходів, земельних ділянок укладають договори з юридичною особою, яка визначена виконавцем послуг на вивезення побутових відходів, здійснюють оплату таких послуг та забезпечують роздільне збирання твердих побутових відходів."

Механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з вивезення побутових відходів у містах, селищах і селах визначено правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 №1070, (надалі – Правила).

Згідно пункту 3 Правил, "Власники або балансоутримувачі житлових будинків, земельних ділянок укладають договори з особою, яка визначена виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, та забезпечують роздільне збирання побутових відходів.

Договір про надання послуг укладається відповідно до **типового договору**, наведеного у додатку 1" до Правил.

Згідно абзацу четвертого частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України, при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли **сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.**

Згідно частини третьої статті 184 Господарського Кодексу України, укладення господарських договорів на основі примірних і типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа, оформленого згідно з вимогами статті 181 цього Кодексу та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування примірного або типового договору.

Частиною другою статті 627 Цивільного кодексу України (далі - ЦК України) передбачено умови укладання договорів за участю фізичної особи-споживача, а саме врахування вимоги законодавства про захист прав споживачів.

Зокрема статтями 18 та 21 Закону України "Про захист прав споживачів", для договорів про надання послуг, які підпадають під дію законодавства про захист прав споживачів, встановлена норма, що проголошує недійсними умови договорів, які обмежують права споживача порівняно з правами, встановленими законодавством.

Пунктом 1 частини третьої статті 20 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" передбачений обов'язок споживача укласти договір на надання житлово-комунальних послуг, підготовлений виконавцем на основі типового договору.

Цей обов'язок відповідає зустрічному обов'язку виконавця, визначеному пунктом 3 частини другої статті 21 цього Закону, підготувати та укласти зі споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов його виконання згідно з типовим договором.

Поняття «типовий договір» - юридичне, воно визначене Цивільним Кодексом, зокрема, статтями 11 п.4; 628; 630.

Типові договори, затверджені постановами уряду, є обов'язковими для усіх категорій виконавців та споживачів.

З аналізу змісту частини третьої статті 6, частини першої статті 630 ЦК України, статей 19-21 Закону України "Про житлово-комунальні послуги", Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 №1070 вбачається, що **умови типового договору**, що набули

юридично обов'язкового значення в силу актів цивільного законодавства, є **обов'язковими для сторін договору, які не мають права відступити від їх положень і врегулювати свої відносини на власний розсуд.**

До того, такий договір по своїй суті відповідає ознакам публічного договору. Вимогами частин другої та третьої статті 633 ЦК України передбачено, що

"2. Умови публічного договору встановлюються однаковими для всіх споживачів, крім тих, кому за законом надані відповідні пільги.

3. Підприємець не має права надавати переваги одному споживачеві перед іншим щодо укладення публічного договору, якщо інше не встановлено законом."

Територіальним відділенням у процесі дослідження було проаналізовано договори про надання послуг з вивезення побутових відходів (надалі – Договори, Договір), укладені ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" зі споживачами послуг – громадянами, та в їх редакції було виявлено умови, які суперечать чинному законодавству, та, зокрема, не відповідають Типовому договору.

Предметом Договору є обов'язок надання Виконавцем згідно з графіком послуги з вивезення побутових відходів, та зобов'язання споживача своєчасно оплачувати послуги за встановленими тарифами у строки і на умовах, передбачених договором.

Заявницею Стингач К.П. (додаток №1 до звернення) надано копію договору про надання послуг з вивезення побутових відходів від 14.04.2015 №206894, укладеного між нею та Підприємством. Також, на вимогу голови територіального відділення від 05.11.2015 №2-292/80-1666, Підприємством надано копії подібних договорів зі споживачами категорії "населення": від 14.04.2015 №206898 з Корниловим В.Б. (пр. Леніна, 124А, кв. 179) та від 18.08.2014 №206164 з Поліщук Т.М. (вул. К. Лібкнехта, 12, кв. 32).

Відповідно до наведених договорів ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" є виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, а мешканці квартир є споживачами цих послуг.

Відповідно до частини 1 ст. 901 ЦК України "За договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором."

Аналізом умов наведених договорів в порівнянні з умовами Типового договору встановлено, що умови укладених ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" договорів зі споживачами категорії "населення" звужують обов'язки та відповідальність виконавця послуг, права та гарантії захисту прав споживача.

1. Відповідно до умов п.12 вищезазначених договорів та Типового договору передбачено, що розрахунковим періодом є календарний місяць.

У п.13 вищезазначених договорів передбачено, зокрема:

"У разі застосування щомісячної системи оплати послуг платежі вносяться згідно з сумами розрахованими у Додатку 1 до цього договору не пізніше ніж до 25 числа поточного місяця."

Тоді як Типовим договором передбачено, зокрема:

У разі застосування щомісячної системи оплати послуг платежі вносяться не пізніше ніж до _____ числа періоду, що настає за розрахунковим. "

Тобто, фактично Підприємством обмежені права споживачів здійснювати розрахунки по закінченню розрахункового періоду (календарного місяця) або після отримання послуги у звітному періоді. Разом з тим, якщо врахувати, що оплата послуг залежить від отриманого доходу, а заробітну плату громадянам суб'єкти господарювання нараховують за результатами відпрацьованого часу в місяці та отримують її у наступному місяці, що настає за тим, в якому відпрацьовано, **що, в свою чергу, призводить до ущемлення інтересів споживачів.**

2. У п.18 вищезазначених договорів передбачено, зокрема:

"Наявність пільг, передбачених законодавчими актами, підтверджується представленням виконавцю оригіналу відповідного документа пільговика та наданням копії цього документу."

Тоді як Типовим договором передбачено, зокрема:

"18. Наявність пільг, передбачених законодавчими актами, підтверджується _____."

(назва документа, яким підтверджується надання пільг)

Тобто, **формою Типового договору не передбачено надання копії документу**, відповідно до якого громадянин отримує пільгу, типовим договором передбачено необхідність зазначити посилання на такі документи.

Надання Підприємству копій документів потребує додаткових витрат громадян та здійснення непередбачених дій і витрачення зайвого часу на пошук місця, де можливо зробити ксерокопії документів, **що призводить до ущемлення інтересів споживачів**, тому як при наданні послуги, від якої споживач не може відмовитись, а одержати може лише в одного виконавця, виконавець нав'язує такі умови одержання послуги, які ставлять споживача у нерівне становище порівняно з іншими споживачами, що суперечить пункту 3 частини першої статті 21 Закону України "Про захист прав споживачів".

3. У пп. 5 п. 22 вищезазначених договорів передбачено обов'язок виконавця, зокрема:

"ліквідувати звалище твердих відходів у разі його утворення на контейнерному майданчику через недотримання з вини виконавця графіка перевезення, проводити прибирання в разі розсипання твердих відходів під час завантаження у спеціальний автотранспортний засіб у тих випадках, коли споживачем у повному обсязі дотримані умови передбачені підпунктом 5 пункту 20 цього договору;

А зазначеним підпунктом 5 пункту 20 цього договору визначено зобов'язання споживача:

"забезпечити належне збирання та зберігання відходів, установлення необхідної кількості контейнерів для завантаження твердих, великогабаритних і ремонтних відходів з урахуванням унеможливлення їх переповнення, утримувати контейнери відповідно до вимог санітарних норм і правил."

Тобто, **до кожного окремо взятого конкретного споживача багатоквартирного будинку Підприємством висуваються умови** (зберігання відходів, установлення контейнерів та їх утримання), **які споживач не може виконати в силу своєї некомпетентності**, оскільки зазначені умови є обов'язком суб'єкта господарювання, який за своїх функціональним призначенням надає цьому багатоквартирному будинку послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій. Зазначене, в свою чергу, підтверджується пунктом 3.6.1 Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затвердженими наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05. 2005 №76, де до функцій виконавців послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій при наданні послуги з утримання приміщень включає в себе, зокрема,

" Санітарне прибирання, збирання сміття і вторинних матеріалів здійснюється шляхом:

- установлення на обслуговуваній території збиральників для твердих побутових відходів, а в неканалізованих будинках необхідно мати, крім того, збиральники (вигреби) для рідких відходів;

- своєчасного прибирання прибудинкової території і систематичного спостереження за її санітарним станом;"

Виконавцем (Підприємством) висуваються окремі умови (випадки), відповідно до яких штучно збільшуються права виконавця послуг за рахунок

зайвих зобов'язань споживачів, які в свою чергу, звужує права та гарантований захист прав споживачів у випадку ненадання якісної послуги з вивезення побутових відходів.

Відповідно до ч. 5 ст. 203 ЦК України правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним.

А підпунктом 5 пункту 20 встановлюється відповідальність споживача за дії, які не залежать від нього, та яка не є цивільно-правовою відповідальністю і не може бути встановлена в договорі зі споживачем багатоквартирного будинку, тому як останній не є ні власником, ні балансоутримувачем, ні управителем всього будинку.

Враховуючи, що ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" має ознаки такого, що займало монопольне (домінуюче) становище **на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів у територіальних межах Центрального району міста Миколаєва Миколаївської області, часта якого на ринку товару перевищує 35 відсотків**, укладання Підприємством договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів, у редакції, що не відповідає умовам Типового договору, призводить або може призвести до ущемлення інтересів споживачів його послуг - фізичних осіб (мешканців багатоквартирних будинків) на одержання такої послуги у порядку та на умовах, встановлених чинним законодавством.

Таким чином, дії ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний", які **полягали в укладанні з фізичними особами** (мешканцями багатоквартирних будинків) - заявниками:

- Стингач К. П. (м. Миколаїв, пр-т Леніна, 124А, кв.172);
- Закаложний В.М. (м. Миколаїв, пр-т Леніна, 124А, кв.179);
- Зенкевич Л.М. (м. Миколаїв, пр-т Леніна, 124А, кв.148);
- Поліщук Т.М. (м. Миколаїв, вул. Карла Лібкнехта, 12, кв. 32)

договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів, у редакції, що не відповідає вимогам Типового договору, затвердженого Правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 №1070, та включають умови, які звужують права та гарантований захист прав споживачів у випадку ненадання якісної послуги з вивезення побутових відходів, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме:

- **зловживання монопольним (домінуючим) становищем у вигляді дій суб'єкта господарювання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.**

II. З аналізу наданих Підприємством інформації та документів встановлено, що має місце застосування Підприємством завищеної вартості надання послуг з вивезення побутових відходів окремим споживачам, яким встановлено річну норму утворення твердих побутових відходів на рівні 1,8 м³ на одного мешканця житлового багатоквартирного упорядкованого будинку та завищеної норми утворення мешканцям будинку №12 по вул. К. Лібкнехта у розмірі 3,6 м³ на одного мешканця замість законодавчо затверджених 1,8 м³/люд.

Питання нарахування плати за житлово-комунальні послуги врегульовано на законодавчому рівні. Так, пунктами 1 та 2 статті 32 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" визначено:

"1. Плата за житлово-комунальні послуги нараховується щомісячно відповідно до умов договору в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Розмір плати за комунальні послуги розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів та показань засобів обліку або за нормами, затвердженими в установленому порядку."

Вимогою п.6 вищенаведених Правил передбачено, що "обсяг надання послуг розраховується на підставі норм, затверджених органом місцевого самоврядування". Зазначене мало відповідне відображення у п.10 Типового договору "обсяг надання послуг розраховується виконавцем на підставі норм, затверджених органом місцевого самоврядування".

Норми утворення побутових відходів затверджено рішенням виконкому Миколаївської міської ради від 25.07.2008 №1562 "Про внесення змін та доповнень до рішення виконкому міської ради від 23.05.2008 №1178 "Про затвердження норм утворення твердих побутових відходів у м. Миколаєві". Де, зокрема, відповідно до:

- пп. 1 п. 1 для житлових будинків багатоквартирних упорядкованих (газ, центральне опалення, водопровід, каналізація)(у т.ч. гуртожитки, у яких проживають сім'ї): висотні (більше 5-и поверхів) із сміттєпроводами; малоповерхові (до 5-ти поверхів) без сміттєпроводів встановлено річну норму утворення твердих побутових відходів на рівні 1,8 м³ на одного мешканця;

- пп. 2.1. п. 2 для житлових будинків індивідуальної забудови – будинки приватного сектору з газовим опаленням (із урахуванням відходів із присадибної ділянки) встановлено річну норму утворення твердих побутових відходів на рівні 3,6 м³ на одного мешканця.

Вищезазначеним споживачам ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" надає послуги з вивезення побутових відходів із залученням на договірних засадах суб'єкта господарювання, який безпосередньо здійснює перевезення побутових відходів. Так, від зазначених будинків, де мешкають споживачі, вивезення побутових відходів здійснює ТОВ "ВалАн" відповідно до умов договору про надання послуг з вивезення побутових відходів від 01.01.2015 №77, укладеного з ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний".

Згідно рішення виконкому Миколаївської міської ради від 24.02.2012 №198 ТОВ "ВалАн" визначено одним з виконавців послуг з перевезення побутових відходів з території м. Миколаєва.

Відповідно до пункту 3 рішення виконкому Миколаївської міської ради від 17.03.2015 №184 "Про коригування тарифів на послуги із захоронення, перевезення та вивезення ТПВ для споживачів м. Миколаєва" ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" проводить розрахунки із споживачами міста за послуги з вивезення побутових відходів при контейнерному завантаженні по тарифах виконавців послуг з перевезення, що працюють на відповідній території, встановлених п.2 цього рішення. Так, п. 2.2 встановлені тарифи для ТОВ "ВалАн" на послуги з контейнерного перевезення твердих побутових відходів, зокрема, від населення на рівні 50,44 грн./м³.

Дослідженням у справі встановлено, що відповідно наданій інформації листом Підприємства від 17.11.2015 №203(копії укладених договорів зі споживачами, витяги з особових рахунків споживачів) до додатку 1 до договору від 14.04.2015 №206898 з Корниловим В.Б. (пр. Леніна, 124А, кв. 179) та додатку 1 до договору від 14.04.2015 №206894 зі Стингач К.П. (пр. Леніна, 124А, кв. 172), інформація з витягу по особовому рахунку Зінкевич Л.М. (пр. Леніна, 124А, кв. 148) місячну суму оплати розраховано Підприємством у сумі 7,57 грн./люд.

Однак, якщо розрахувати вищезазначеним споживачам річну суму обсягу накопичення побутових відходів, з урахуванням затвердженої річної норми утворення побутових відходів в залежності від умов помешкання споживача, та встановленого органом місцевого самоврядування вищенаведеного тарифу на вивезення побутових відходів, **в результаті виходить завищення розміру плати при нарахуванні за вказані послуги 0,05 грн./люд. у розрахунку на рік:**

50,44 грн./м³*1,8 м³/люд.=90,79 грн.

7,57 грн./люд.*12 міс.=90,84 грн.

90,84-90,79=0,05 грн.

Зазначене порушення Підприємство пояснює тим, що при розрахунку місячної плати виходить цифра 7,566 грн., яку Підприємство заокруглює за правилами "математичної арифметики" до 7,57 грн. Проте, таке твердження не передбачено та не ґрунтується на чинних нормативно-правових актах у сфері надання житлово-комунальних послуг.

Також, слід зазначити, що у договорі від 18.08.2014 №206164 з Поліщук Т.М. (вул. К. Лібкнехта, 12, кв. 32) враховано норму накопичення побутових відходів 3,6 м³/рік замість 1,8 м³/люд. на рік, як законодавчо затверджено для житлових будинків **багатоквартирних** упорядкованих, **малоповерхових** (до 5-ти поверхів) без сміттєпроводів.

В своєму листі від 16.12.2015 №3350/1 Підприємство пояснює, що (далі мовою оригіналу) "будинок №12 по вул. К. Лібкнехта не є **багатоповерховим**, це **одноповерхові** так звані жилкопи, оскільки нормами передбачено нарахування по багатоповерховим будинкам або по приватному сектору, то дана споруда не підпадає під критерії багатоповерхового будинку для розміщення відповідної норми накопичення."

Проте, Підприємство помиляється у читанні п.п.1 п.1 рішення виконкому Миколаївської міської ради від 25.07.2008 №1562, що є розширеним тлумаченням **нормативно-правових актів, зокрема, викладеного у зазначеному пп. 1 п. 1 рішення, на свою користь.**

Таким чином, дії ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний", які полягають у застосуванні Підприємством завищеної, у розрахунку на рік, вартості надання послуг з вивезення побутових відходів **окремим споживачам**, яким встановлено річну норму утворення твердих побутових відходів на рівні 1,8 м³ на одного мешканця житлового багатоквартирного упорядкованого будинку та **завищеної норми утворення мешканцям будинку №12** по вул. К. Лібкнехта у розмірі 3,6 м³ на одного мешканця замість законодавчо затверджених 1,8 м³/люд., **призводить до ущемлення інтересів кожного окремого споживача**, який сплачує за отримані послуги з вивезення побутових відходів, та, для якого затверджено в залежності від умов помешкання норма утворення побутових відходів на рівні 1,8 м³/люд. на рік, містять ознаки **порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме:**

- **зловживання монопольним (домінуючим) становищем у вигляді дій суб'єкта господарювання, що призводять до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.**

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України „Про захист економічної конкуренції” (далі – Закон) зловживанням монопольним становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести, зокрема, до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Зловживання монопольним (домінуючим) становищем, згідно пункту 2 статті 50 Закону, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції,

відповідальність за яке передбачена статтею 52 даного Закону, у вигляді накладення штрафу.

Однією із кваліфікуючих ознак зловживання монопольним становищем на ринку є ущемлення (чи можливість ущемлення) інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів.

Враховуючи всі наведені факти та проаналізовані матеріали, розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 27.11.2015 №57-р відносно ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" за ознаками порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме зловживання монопольним (домінуючим) становищем у вигляді дій суб'єкта господарювання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, було розпочато справу про порушення законодавства про захист економічної конкуренції №2-26.213/55-2015.

29.12.2015 у справі №2-26.213/55-2015 було прийнято подання з попередніми висновками №02-06/245-пв, надіслане Підприємству листом від 26.01.2016 №2-292/80-106.

ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" листом від 03.02.2016 №271 було надано інформацію про ознайомлення Підприємством з вищенаведеним поданням та вжиті наступні заходи:

"1. Договір про надання послуг з вивезення побутових відходів виправлений відповідно до вимог Типового договору, затвердженого Правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою КМУ від 10.12.2008 №1070.

2. Мешканцям будинку №12 по вул. К.Лібкнехта буде зроблений перерахунок та встановлена норма утворення відходів відповідно до діючого законодавства. Зазначена інформація буде передана в Міський інформаційно-розрахунковий центр, для проведення відповідних змін до кінця лютого 2016 року."

Також до листа Підприємства від 03.02.2016 №271 додано виправлений зразок договору про надання послуг з вивезення побутових відходів та наказ Підприємства від 01.02.2016 №2 "Про вдосконалення роботи підприємства".

Отже, наведене підтверджує, що Підприємство, вживає заходи по усуненню порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи антимонопольного комітету можуть надати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи, що при проведенні дослідження територіальним відділенням зібрано недостатня кількість доказів про те, що дії Підприємства призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам та вживаються відповідні заходи для усунення наслідків порушення, на підставі пункту 10 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» адміністративною колегією Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України Дочірньому підприємству комунального підприємства "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний" було надано обов'язкові для розгляду рекомендації від 20.12.2016 №76-рк щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Зокрема, рекомендовано:

- при укладання договорів про надання послуг з **вивезення побутових відходів дотримуватись вимог чинного законодавства, зокрема, передбачених формою Типового договору**, затвердженого Правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 №1070.

- при проведенні розрахунків вартості надання послуг з вивезення побутових відходів **дотримуватись умов чинного законодавства, зокрема, не допускати встановлення завищених коефіцієнтів** річної норми утворення твердих побутових відходів на одного мешканця житлового багатоквартирного будинку.

Листами від 04.01.2017 №1 та від 21.03.2017 №55 Підприємство повідомило, що розглянуло рекомендації Адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

По суті виконання рекомендацій та надання відповідних підтверджуючих документів, ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" зазначило, що станом на теперішній час не провадить господарчу діяльність в сфері поводження з побутовими відходами та не надає послугу з вивезення ТПВ усім категоріям споживачів послуги на території м. Миколаєва.

Підставою припинення ведення господарської діяльності стало проведення конкурсу на визначення виконавців послуги з вивезення ТПВ на території м Миколаєва та прийняття рішення виконавчим комітетом Миколаївської міської ради від 13.06.2016 №539.

В підтвердження цих пояснень ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" було надано копію вказаного рішення №539, датоване 13.06.2016, зміст якого відповідав доводам Підприємства.

Разом з цим, ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" повідомило про всі аргументи Відділення, викладені в рекомендаціях, уважно розглянуті та при відновленні господарської діяльності по наданню послуги з вивезення ТПВ всім категоріям споживачів - будуть враховані та виконані, про що Підприємство повідомить додаткове.

За таких обставин, надані Підприємством пояснення, свідчать про вжиття вичерпних заходів, спрямованих на виконання рекомендацій та припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», **за умови виконання положень рекомендацій** у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, **розпочате провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.**

Тобто, у даному випадку наявні передбачені законодавством підстави для закриття територіальним відділенням провадження відносно ДП КП "Миколаївкомунтранс" "АС "Центральний" у справі №2-26.213/55-2015.

Листами від 05.04.2017 №2-292/80-491 та №2-292/140-492 Підприємству та заявнику Стингач К.П. відповідно надіслані копії подання з попередніми висновками у справі №2-26.213/55-2015 від 28.03.2017 №2-06/45-пв.

Жодних заперечень, пояснень, додаткової інформації у відповідь на подання про попередні висновки від сторін до Відділення не надходило.

Виходячи з наведеного, керуючись статтею 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", статтями 46, 48 та абзацом сьомим статті 49 Закону України "Про захист економічної конкуренції", абзацом другим пункту 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2011 №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482,

пунктами 32, 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299, (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 17.08.2006 №332-р), адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Рекомендації адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 20.12.2016 №76-рк вважати виконаними дочірнім підприємством комунального підприємства "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний", код ЄДРПОУ 36486749 (юридична адреса: 54001, м. Миколаїв, вул. Інженерна, 1, каб. 114.,

2. Закрити провадження у справі №2-26.213/55-2015, розпочатій відносно дочірнього підприємства комунального підприємства "Миколаївкомунтранс" "Абонентська служба "Центральний", код ЄДРПОУ 36486749 (юридична адреса: 54001, м. Миколаїв, вул. Інженерна, 1, каб. 114) за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме зловживання монопольним (домінуючим) становищем у вигляді дій суб'єкта господарювання, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, без прийняття рішення по суті у зв'язку з виконанням положень рекомендацій адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 20.12.2016 №76-рк.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення органів Антимонопольного комітету у двомісячний строк з дня його одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

В. Харченко